

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
14.06.2021

Sak:

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Innstilling til vedtak:

Signalene fra universitetsstyret tas med i det videre arbeidet med innspillet til langtidsplanen.

Bakgrunn

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er regjeringens langsiktige plan for prioriteringer innen forskning og utdanning. Den inneholder tiårige mål og prioriteringer, og den har mer konkrete opptrappingsplaner for investeringer for den første fireårsperioden i planen. Planen revideres hvert fjerde år for å ta hensyn til politiske og samfunnsmessige endringer. Den gjeldende langtidsplanen ble lagt frem i 2018, jf. [Meld. St. 4 Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028](#). Planen har tre overordnede mål og fem langsiktige prioriteringer for perioden. Målene i den gjeldende planen er:

- styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- møte store samfunnsutfordringer
- utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

De langsiktige prioriteringene er:

1. Hav
2. Klima, miljø og miljøvennlig energi
3. Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester
4. Muliggjørende og industrielle teknologier
5. Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden

Bestilling

Kunnskapsdepartementet (KD) har nå startet arbeidet med regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP) for perioden 2023-2032. Planen vil legges frem i oktober 2022. Formålet med langtidsplanen er å sikre stabile prioriteringer og målrettede investeringer over tid. I utgangspunktet tilsier dette at hovedtrekk ved mål og langsiktige prioriteringer bør videreføres. Samtidig har det skjedd mye siden nåværende plan ble lagt fram. Behovet for kunnskap og teknologi i møte med globale kriser, som for eksempel korona-pandemien, økt oppmerksomhet rundt samfunnsoppdrag eller såkalte "missions" som et virkemiddel for å løse helt konkrete problemer og utfordringer, og behovet for å sikre fortsatt høy tillit til forskning og kunnskap i befolkningen, er forhold som kan bety at det er nødvendig med nye grep. Regjeringen mener at neste langtidsplan bør ta inn over seg disse og andre utviklingstrekk og legge grunnlaget for en

politikk for forskning og høyere utdanning som bidrar til å identifisere, analysere og løse konkrete problemer og utfordringer.

[Meld. St. 14 \(2020-2021\) Perspektivmeldingen](#) varsler trangere offentlige budsjetter framover. For å sikre velferdssamfunnet i framtida må det skapes vekst i privat sektor, vi må gjennomføre det grønne skiftet og vi må få flere i arbeid. Et godt utdanningssystem, høy forsknings- og utviklingsinnsats og investeringer i lønnsom infrastruktur og tilrettelegging for videre digitalisering, ikke minst innen utdanning, er viktige elementer i regjeringens plan for framtida. En forutsetning for alt dette er at vi fortsetter å utvikle fremragende fagmiljøer. Regjeringen mener at neste langtidsplan bør ta inn over seg både utfordringene og bidra til løsningene. Det bør derfor pekes på både viktige prioriteringer for økt innsats innen forskning og høyere utdanning, og det bør identifiseres områder der vi kan effektivisere og justere innsatsen for å til skape økt handlingsrom til å satse der det trengs mest. Det legges opp til et overordnet plandokument med kortfattede omtaler av klare mål, prioriteringer og budsjettforpliktelser. I tillegg til disse innarbeidede elementene regjeringen opp til at dokumentet også omtaler og presenterer ny politikk for innretningen av kunnskapssystemet, særlig når det gjelder (i) en FoU-politikk som gjør bruk av samfunnsoppdrag/"missions" og (ii) forutsetninger for høy tillit til forskningsbasert kunnskap.

KD har bedt om innspill fra blant annet UH-sektoren innen den 10. september 2021, og ber om svar på følgende spørsmål:

1. Hvilke endringer i samfunnet (eller i bestemte sektorer) gir behov for endringer eller forsterket innsats innenfor forskning og høyere utdanning i årene som kommer?
2. Er det konkrete hindringer i det norske kunnskapssystemet som svekker måloppnåelsen for langtidsplanen, og hva kan i så fall gjøres?
3. Hva bør videreføres og hva bør endres ved målene i gjeldende langtidsplan?
4. Hva bør videreføres og hva bør endres ved prioriteringene i gjeldende langtidsplan?
5. Hva slags opptrappingsplaner bør den nye langtidsplanen ha, og hvordan og på hvilke områder bør de innrettes?
6. Er det områder som kan prioriteres ned eller mulige effektiviseringstiltak som kan iverksettes for å sikre handlingsrom til prioriterte opptrappinger?
7. Hvis det skal utvikles virkemidler for samfunnsoppdrag/"missions" i Norge, hvordan bør de være innrettet, og på hvilke områder er samfunnsoppdrag særlig aktuelt?
8. Hva er det viktigste som kan gjøres for å sikre høy tillit til forskningsbasert kunnskap i befolkningen?
9. Andre innspill.

Intern prosess ved UiT

UiT har valgt å organisere forberedelsene av innspillet til langtidsplanen internt gjennom en strukturert prosess med målrettet involvering av nøkkelpersoner. Våren 2021 og forut for bestillingen fra KD ble det derfor etablert en styringsgruppe for prosjektet som er bredt sammensatt både når det gjelder fagbakgrunn, kompetanse og rolle i organisasjonen. I denne inngår også en studentrepresentant. Det ble deretter nedsatt interne arbeidsgrupper innen fem tematiske områder som er strategisk viktig for UiT og som det var ventet at regjeringen ville etterspørre tilbakemelding på. Valget av de tematiske områdene er forankret i diskusjoner blant annet i utvidet ledermøte og forskningsstrategisk utvalg. Arbeidsgruppene ble etablert innen følgende fem tematiske områder:

- Fornybar energi
- Forskningsinfrastruktur
- Helse

- Klima/miljø
- Livslang læring

Arbeidsgruppene ble nedsatt med fagansatte fra relevante fagområder og administrativt ansatte med relevant kompetanse. Samtlige arbeidsgrupper fikk følgende bestilling:

- (i) Levere ett ensides notat innen den 31.5.21 der de oppsummerer hvordan de mener Norge ser ut innenfor sine respektive områder i 2030 og hva er de mener er de store trendene/utfordringene i 2030 (se notater i vedlegg).
- (ii) Utarbeide ett 1-5 sides notat innen den 31.8.21 der gjør rede for hva de mener disse endringene vil bety for prioritering og fokus for norsk forskning og høyere utdanningspolitikk de neste 10 årene og for UiTs samfunnsoppdrag.

I tillegg ble det etterspurt korte notater om følgende to tema strategi for humanistiske fag ved HSL-fak og samisk forskning og høyere utdanning. Innen området innovasjon, ble det videre etablert en arbeidsgruppe som gikk på tvers av NTNU, UiB, UiO og UiT og som så langt har utarbeidet et felles notat om behov for endring av innretningen av nasjonale virkemidler for kommersialisering (se vedlegg). Den samme gruppen vil også utarbeide et felles notat om mulighetene og behovene innen et bredere definisjon av innovasjon.

Den 16. november 2021 vil UiT arrangere et åpent webinar - [Norge2030](#) - der en rekke fagansatte innen ulike fagområder innleder om hva de mener framtiden vil bringe av muligheter og utfordringer for Nord-Norge og Norge generelt. Det legges opp til en etterfølgende paneldebatt mellom deltakere fra Norges forskningsråd, Universitets- og høyskolerådet og meningsbærere ved UiT. Gjennom innleggene og diskusjonen i webinarer ønsker UiT blant annet å få innspill på prioriteringer som vi bør spille inn til den kommende langtidsplanen.

Basert på innspillene fra de ulike arbeidsgruppene, webinarer, diskusjonen i universitetsstyret og gjennom annen dialog internt og internt, vil UiT utarbeide sitt innspill til prioriteringer i den kommende langtidsplanen.

Universitetsdirektørens vurdering

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning angir regjeringens prioriteringer for de neste ti årene, og planen er et svært sentralt og styrende dokument for norsk forskning og høyere utdanning. Av den grunn, har universitetet igangsatt en større strukturert prosess ledet av prorektor Kenneth Ruud for å få innspill fra både ansatte og samarbeidspartnere med ulike perspektiver og behov. Siden innspillet må sendes i en fase der UiT både skifter ut sin ledelse og sitt øverste styre, er det utfordrende å involvere universitetsstyret på en god måte i utarbeidelsen av innholdet i innspillet som UiT skal sende fra seg i begynnelsen av september. Universitetsdirektøren har derfor valgt å involvere dagens universitetsstyre i en tidlig fase av utarbeidelsen av innspillet, og vil, dersom dette lar seg praktisk gjennomføre, også involvere det påtroppende universitetsstyret i en diskusjon av et utkast til innspill til langtidsplan. Det er så langt ikke utarbeidet et utkast til innspill fra UiT som universitetsstyret kan mene noe om. Basert på de vedlagte notatene og styrets samlede kunnskap om UiT, legges det derfor opp til en diskusjon i styret om hvilke prioriteringer det er viktig at UiT fremmer i sitt innspill til langtidsplanen. Siden valg av arbeidsgrupper og tema som disse skal sette søkelys på ble gjort før vi mottok bestillingsbrevet fra departementet, er det områder som helt eller delvis ikke dekkes av den planlagte prosessen. Universitetsdirektøren vil derfor spesielt invitere styret til å mene noe om punktene 2,3,4 og 8 i bestillingen fra Kunnskapsdepartementet. Signalene som fremkommer i møtet, vil tas med i det videre arbeidet med innspillet til langtidsplanen.

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Pål Vegar Storeheier

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1. Innspill fra arbeidsgrupper
- 2 Vedlegg 2. Bestilte noteter om humaniorastrategi og samisk forskning og utdanning
- 3 Vedlegg 3. BOTT innspillsnotat kommersialisering av offentlig finansiert forskning